

Yazma Eylemi Üzerine

Mustafa Altun

17 Eylül 2002

Yazının bulunmasından beri yazma eylemi geleceğe geçmişten bir iz bırakmak isteyenlerin yegane vasıtası olmuş. Ben de karınca kararınca bu eylemin ucundan kıyısından tutup beni yad edecek insanlara bir iz bırakmak niyetindeyim. Görselliğin, hareketin, sesin kayıt cihazları, elektronik ortamlar yardımıyla yaygınlaşması beni bu istekten az da olsa alıkoyuyor. Kurulu bir amatör kameranın karşısına geçip ne söylemek istiyorsanız, canlı ve diri bir biçimde söyleyebilirsiniz. Bu yolla, yıllar sonra yazıdan daha somut ve daha etkili bir görüntüyle insanların sizi yad etmelerini sağlayabilirsiniz.

Ancak yazının kendine has, hiç bitmeyen bir büyüğü var. Harflerin birbiri ardına sistemli dizilişi, bunların zihnimize oluşturduğu imgeler, düşünceler, hisler... Şiiri düşünün, nice gönülleri fethetmek, nice savaşları zafere dönüştürmek, nice zaferleri taçlandırmak onun işi. Bir bakıma yazmak var olmak demek bu anlamda. "*Ben de varım ! Buradayım !*" diyebilmenin en kestirme yolu. İçten içe yanan, tutkulu bir varlığın haykırışı, seslenişi. Şiir bu sesin coşkulu bir yankısı.

Düşünen beyinlerin de yegane çıkışı düzyazılardır. Deneme, makale, roman, hikâye... bunların hepsinde histen daha kuvvetli bir biçimde düşünce akar. Mantık ve matematik birbirini takip eder. Düşünceyi toplar, çıkarır, böler ve çarparsın adeta. Romanlar çok bilinmeyenli birer denklem gibi örülür ve sonra romancının bir değnek vuruşuyla çözümler peşi sıra serpişir romanın sonunda bir yerlere. Hikâyeler geometrik sınırların içinde kalmış gibidir. Kimi zaman üçgendir, kimi zaman da kare. Açılar sürekli değişir, ancak sınırları aşmadan ve tadında kalarak olur bu.

Yazmanın ne denli zevkli bir eylem olduğu bu açıklamalardan da anlaşılabilir. Duyan, hisseden ve düşünen hiçbir beyin bu tutkudan kendini alamaz. Hisleri kabarmış bir genç aşğın aşkını kelimelere döküşü şiirseldir. Evrenin sınırlarını, gizemini araştıran bir filozofunki ise genellikle düzyazı ağırlıklıdır. Amerikalı dilbilimci Noam Chomsky'nin dilin doğuştan bir yeti olduğuna dair görüşünü kanıtlarcasına çağlar boyu değişmez bir yaklaşımdır bu.

Birçok yazı tutkununun, konuşurken yazdıkları kadar berrak ve akıcı cümleler kurmadığı da bir vakiadır. Dile dair tüm enerjisini parmaklarına yüklediğine hükmedebilirsiniz. Ağzı dili ellerinin arasında bir yerlerde gizlenmiştir. Şairlerin pek çoğu kendi şiirlerini seslendirmekten acizdir. Romancıların, öykücülerin de akıbeti benzer niteliktedir. Bu içe dönük bir ruh halidir. Onların kendi içinde bir dünyaları vardır. Normal insanlarla ancak yazdıklarıyla iletişime geçerler. Eskilerin '*uzlet*' dedikleri derin bir yalnızlığın pençesine düşmüşlerdir. Kim anlar, kim dinler gerçekten onları. Kalem ve kâğıttan başka dostları da yoktur. Eşi, çocukları, dostları onu bu '*uzlet*'ten alıkoymaya güç yetiremez. Yazmak yalnızlık gerektirir çünkü. Bilim insanının yalnızlığına eş bir yalnızlık.

Yaratıcı olmanın yegane yolu budur çoğu yazı tutkunu için. Belki de yanılıyorlar. Adını unuttuğum bir kitapta ankete rastlamıştım. Yazarlara sormuşlar, nasıl ve nerede yazıyorsunuz diye. Bunların çoğu romancı, öykücü. Uzun ve sessiz saatlerde yazılmış sanırsınız pekçok eseri. Halbuki kimi kahvehanelerde, kimi cafelerde, kimi çalgılı türkülü bir odanın ortasında kaleme almış eserlerini. Davranışta nezaketin ve yemekte lezzetin aktığı huzurlu bir aile ortamında eşinin demlediği çayı yudumlarken yazmış kimileri. Bu ne zevk, bu ne letafet, bu ne lezzet vesselam!

Bende de bir parça olsun yazma eylemini sanata dönüştürecek bir yetenek olsun isterdim. Roman yazmaya çok heves ettim. Lisede böyle bir projem vardı. Taslak halinde kaldı. Hikâyeler yazdım kimi zaman. Ama çoğunluk şiirde kaldım. His dünyasının kilidini açan tek anahtardı şiir. Yıllar önce bir toplantıda meşhur şairlerden birinden dinlemiştim: "Gerçek şairlik 25'inden sonra başlar." 25'i aşalı 7 yıl oldu hâlâ az da olsa şiir yazıyorum, ama şair olduğumu iddia edecek kadar öne çıkmaya cesaret etmedim.

93'ten bu yana da öğretmenlik yapmaya çalışıyorum. O Belde şiirinin meşhur şairi Ahmet Haşim'in *Şiir Hakkında Bazı Düşünceler* adlı makalesi hep kulağımda çınlamıştır öğretmenliğe başladığımda beri. Okuduğum, işlediğim, çözümlenmeye çalıştığım her şiirde aklıma düşer, irkilirim. Neden mi? Çünkü Haşim'e göre edebiyat hocaları şiiri açıklayım derken, çoğunlukla hakkını vermeden anlatır, adeta şiiri katlederler. Bir de dilbilgisi örneği vereyim derken, şiiri dilim dilim etmeleri var ya, akıllara ziyan! Hele kafiye şeması yaparken bütünü bozup sondaki kelimelere odaklanmaları... Vicdanım bu anlamda hiç rahat değil doğrusu. Dilci bakışıyla nice şiirin anlamını bozduğumu, ruhunu zedelediğimi hatırladıkça üzülp duruyorum.

Yazma eyleminden yola çıkmıştık ucu nereye kadar dokundu bakın. Belki de parmaklarımın arasındaki gizli dili konuşturdum bu akşam. Tevazu etmeli miyim, bilmiyorum. Ben yazmadım desem de ayıp olur. Çünkü bu parmaklar bana ait. En iyisi, insafli okuyucuya bırakmalı değerlendirmeyi.